

עוגן לשיתוף פעולה כלכלי בין ישראל לירדן

לאחרונה פירסם הבנק העולמי את דו"ח בדיקת ההיתכנות של פרויקט "תעלת הימים", המבוסס על שיתוף פעולה בין ישראל, ירדן והפלסטינים

09:15 | 19.02.2013 | מאת: איתן יודילביץ'

לאחר שנים של בדיקות, דו"חות רבים ועמדות שונות בעד ונגד, פירסם באחרונה הבנק העולמי את דו"ח בדיקת ההיתכנות של פרויקט "תעלת הימים", המבוסס על שיתוף פעולה בין ישראל, ירדן והפלסטינים. הבנק העולמי מצא כי הפרויקט, שמטרתו העיקרית היא להציל את ים המלח ובדרך לספק מים ממפעלי התפלה ולייצר חשמל - הוא בעל היתכנות מבחינה הנדסית, אם כי עדיין יש ספקות לגבי ההיבטים הסביבתיים. תמיכת ישראל בפרויקט, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בתקשורת, אינה מובנת מאליה. בתחילת תהליך הבדיקה של הבנק העולמי הביעו מומחים ישראלים ספקנות רבה מאוד, לרבות כאלה שהציעו חלופות להצלת ים המלח. כמה מהחלופות לא חייבו שיתוף פעולה עם ירדן - שבה פרויקט התעלה בין ים סוף לים המלח נחשב (לפחות בעבר) קריטי כמקור מים וכדרך להצלתו של ים המלח.

מטרה מוצהרת נוספת של הפרויקט היא "בניית סמל של שלום במזרח התיכון". דו"ח הבנק העולמי מתייחס גם לנקודה זו, ומונה תנאים הנדרשים כדי שתהיה אכן תרומה לשלום אזורי: השתתפות כל בעלי העניין בכל שלבי הפרויקט, שיתוף מידע ונתונים מדעיים בין כל הצדדים ומניעת אסון אקולוגי. בעוד פרסום הדו"ח גרף כותרות בתקשורת הישראלית, לא כך הדבר בירדן, שגם היא, כמו ישראל, היתה עסוקה באחרונה בענייני בחירות. ירדן נמצאת בתקופה לא פשוטה ונושאים כמו המצב הכלכלי, מערכת הבריאות וסוגיות חברתיות אחרות הם אלה שמדאיגים את הירדנים. לאור זאת, גיוס המיליארדים הנדרשים ליישום הפרויקט הוא אתגר לא פשוט. אמנם ירדן זכאית לסיוע של הבנק העולמי, אבל לאור מצבה הפיסקלי, סביר להניח כי הסיוע לתחומי בריאות וחינוך יקבל עדיפות. רצונה של ישראל לקדם את הפרויקט הוא עוגן שעשוי להגביר את שיתוף הפעולה בין ירדן לישראל, שבתחומים אחרים מדשדש למדי. חשוב לציין כי עצם העבודה המשותפת והאינטנסיבית שנעשתה לניתוח הפרויקט ולגיבוש ההמלצות, כבר מהווה נקודת אור ראויה להערכה. ואולם, עד שפרויקט ענק זה יקרום עור וגידים יש לעודד קשרים ושיתופי פעולה שאמנם צנועים יותר בהיקפם - אבל חשובים מאוד ל"חימום" היחסים לקראת יישום הפרויקט. כך, צריך לעודד תיירות של ירדנים בישראל ולהקל ככל האפשר על אנשי עסקים ירדנים שמעוניינים להגיע לישראל. גיבוש שיתופי פעולה בין המדינות מחייב ביקורים הדדיים. קל מאוד לישראלי לנסוע לירדן, וכך צריך להיות גם בכיוון השני. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ישנה מגמת ירידה של תנועת ישראלים לירדן, שניתן לחוש בה בבירור במעבר הגבול נהר הירדן (שייח' חוסיין).

זה לא סימן טוב - יש לפעול ביתר שאת לחיזוק הקשרים. באחרונה קמה לתחייה לשכת המסחר ישראל-ירדן, בתקווה שתחדש מפגשים בין אנשי עסקים משתי המדינות, שהתקיימו בעבר.

כמובן, כל זה תלוי מאוד באווירה המדינית. זה נכון לגבי תיירות ובוודאי כשמדובר על פרויקט של 10 מיליארד דולר. נקווה שתיווצר אווירה חיובית, שתאפשר בניית "סמל של שלום במזרח התיכון".

הכותב הוא מנכ"ל קרן בירד וקרן TRIDE לשיתוף פעולה ישראל-ירדן-ארה"ב
